

**POLSKIE TOWARZYSTWO
STUDIÓW JIDYSZYSTYCZNYCH**

**SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE ZA OKRES
2016-2019**

W okresie sprawozdawczym (czerwiec 2016 – maj 2019) Polskie Towarzystwo Studiów Jidyszystycznych zorganizowało szereg inicjatyw naukowych i kulturalnych.

1. KONFERENCJE

W 24 maja 2017 r. w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie odbyła się konferencja *Chone Shmeruk. In memoriam* upamiętniająca postać Prof. Chonego Shmeruka w dwudziestą rocznicę jego śmierci. Koordynacją przygotowań zajmowała się Monika Adamczyk-Garbowska. W obradach uczestniczyło 7 członków Towarzystwa, a samo Towarzystwo partycypowało w części konferencyjnych wydatków.

Z kolei na maj 2019 r. zaplanowana została **II Interdyscyplinarna Konferencja Polskiego Towarzystwa Studiów Jidyszystycznych „Studia nad językiem i kulturą jidysz w Polsce. Przemiany, wyzwania i perspektywy”**, przygotowywana przez Komitet Organizacyjny w składzie: Ewa Geller, Magdalena Kozłowska, Joanna Nalewajko-Kulikov, Renata Piątkowska, Karolina Szymaniak przy wsparciu Skarbnika Marka Tuszewickiego. Komitet pracował nad przygotowaniem konferencji przez cały 2018 r. PTSJ partycypuje w części kosztów organizacyjnych, poza tym konferencję sfinansowały instytucje współorganizujące – Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

2. SEMINARIA FRIEDMANOWSKIE

W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy Seminarium Friedmanowskie:

- **X Seminarium Friedmanowskie** pt. *Jidyszowe egodokumenty jako źródła do interdyscyplinarnych badań historyczno-społecznych, kulturowych i literaturoznawczych* współorganizowane z Katedrą Judaistyki UW r we Wrocławiu, 10-11 kwietnia 2017 r.; koordynacja Joanna Lisek.

- **XI Seminarium Friedmanowskie** pt. *Wątki chrześcijańskie w piśmiennictwie jidyszowym*, współorganizowane z Instytutem Historycznym UW w Warszawie, 8 kwietnia 2018 r.; koordynacja Magdalena Kozłowska i Bella Szwarzman-Czarnota.
- **XII Seminarium Friedmanowskie** pt. *Wiś w literaturze jidysz*, współorganizowane z Instytutem Judaistyki UJ w Krakowie, 18 listopada 2018 r.; koordynacja Karolina Koprowska i Alina Molisak.

Ponadto w dniach 26-27 września 2016 r. w Krakowie miało miejsce **I Seminarium Naukowe Polskiego Towarzystwa Studiów Żydowskich i Polskiego Towarzystwa Studiów Jidyszystycznych** zorganizowane we współpracy z Instytutem Judaistyki UJ *Zagłada w Europie Środkowo-Wschodniej – nowe źródła*; koordynatorką była Magdalena Ruta. W seminarium udział wzięło 5 członków PTSJ, którzy zaprezentowali swoje referaty.

3. DZIAŁANOŚĆ EDUKACYJNA I POPULARNONAUKOWA

W ramach zainicjowanego jeszcze za poprzedniej kadencji PTSJ **projektu Gan-Eden Raj**, w którym aktywny udział brały Bella Szwarzman-Czarnota i Magdalena Kozłowska odbyły się następujące wydarzenia:

- 21 sierpnia 2016 r. – wystawa „Gan Eden-Raj? Sanatorium im. Medema w Miedzeszynie”, Skwer przy Kamieniu upamiętniającym zagładę falenickich i rembertowskich Żydów, Falenica
- 22 września 2016 r. – odsłonięcie tablicy upamiętniającej dzieci i opiekunów Sanatorium im. W. Medema w Miedzeszynie – przy ul. Wolnej obok Szkoły Podstawowej nr 216, w pobliżu miejsca, gdzie znajdowała się placówka.
- 29 września 2016 r. – Koncert Pamięci

W 2017 r. PTSJ objął patronat nad obchodami setnej rocznicy urodzin Kalmana Segala. W ramach działań z tym związanych należy wymienić :

- utworzenie strony internetowej a www.kalmansegal.pl (wsparcie Magdaleny Ruty);
- dwie dyskusje panelowe poświęcone K. Segalowi (z udziałem Magdaleny Ruty):
  - 7 XII 2017 w Muzeum Galicja *Kalman Segal – archiwariusz dwóch światów*: <http://www.galicjajewishmuseum.org/pl/kalman-segal-archiwariusz-dwoch-swiatow>
  - 29 XII 2017 Sanok, Muzeum Historyczne m. Sanoka *Kalman Segal. Stulecie urodzin*: <http://sanok.naszemiasto.pl/imprezy/kalman-segal-stulecie-urodzin-60302125.html>

Towarzystwo patronowało również międzynarodowej konferencji naukowej „Szalom Asz – pisarz, publicysta, społecznik, która odbyła się w w Kutnie i Łodzi w dniach 14-16. IX 2017 r. W komitecie organizacyjnym zasiadały w ramienia TSJ Monika Szablowska-Zaremba oraz Agata Dąbrowska.

W dniach 16 XI 2018 – 24 III 2019 r. w ŻIH z okazji stulecia odzyskania niepodległości została zaprezentowana wystawa karykatury z prasy żydowskiej w niepodległej Polce pt. „Wolny ptak / Der frajer fojlg”, której autorka i kuratorką była członkini PTSJ Agnieszka Żółkiewska. Towarzystwo patronowało również temu wydarzeniu.

4. CZŁONKOWIE

W okresie sprawozdawczym liczba członków Towarzystwa zwiększyła się z 60 do 64 osób. Jednak w związku z tym, że 12 osób zalegało z opłacaniem składek przez okres dłuższy niż 3 lata, Zarząd podjął decyzję o ich wykreśleniu, na skutek czego liczba członków obecnie wynosi 52 osoby.

5. PUBLIKACJE

W 2017 roku ukazał się **żydowski numer czasopisma „Autobiografia” (Nr 1/8 2017)** będący w dużej mierze owocem obrad X Seminarium Friedmanowskiego, współorganizowanego przez PTSJ i Katedrę Judaistyki UW, a poświęconego egodokumentom. W kolegium redakcyjnym ze strony Towarzystwa zasiadła Joanna Lisek.

W latach 2018 i 2019 ukazały się, wydane w ramach grantu realizowanego na Uniwersytecie Łódzkim pt. *Kultura i literatura łódzkich Żydów 1918-1950*, dwie antologie literackie:

- *Nowe życie? Antologia literatury jidysz w powojennej Łodzi, 1945-1949* pod red. Magdaleny Ruty
- *Sztetl, szund, bunt i Palestyna. Twórczość literacka Żydów w Łodzi 1900–1939* pod red. Dariusza Dekierca.

Na oba tomy składają się teksty w przekładzie 12 członków PTSJ. Na tylnych okładkach obu tomów zostały umieszczone logotypy PTSJ.

Na początku 2019 r. światło dzienne ujrzała również długo oczekiwana **antologia *Moja dzika koza*** w opracowaniu Karoliny Szymaniak, Joanny Lisek i Belli Szwarzman-Czarnoty. PTSJ wniósł wkład finansowy w publikację antologii.

6. INNE

Z końcem 2018 roku na rachunek bankowy PTSJ wpłynęły również zewnętrzne środki na sfinansowanie części **przekładu książki Magdaleny Kozłowskiej *Świetlana przyszłość? Żydowski Związek Młodzieżowy Cukunft*** na język angielski.

W latach 2016-2017 prowadzono prace nad **zbiorną bibliografią** członków Polskiego Towarzystwa Studiów Jidyszystycznych, mającą na celu upowszechnienie dorobku członków PTSJ w kraju i zagranicą. Projektem zajmowały się Monika Szablowska-Zaremba oraz Iza Olejnik. Ze względu na nieprzewidziane trudności projekt został zawieszony.

W lutym 2018 r. Zarząd Towarzystwa podpisał list wysłany przez PTSJ oraz Polskie Towarzystwo Studiów Żydowskich (PTSŻ) z apelem skierowanym do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy o powstrzymanie się od podpisania nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej. Z kolei w grudniu 2018 r. Prezes Magdalena Ruta i Skarbnik Marek Tuszewicki podpisali list adresowany przez PTSJ oraz PTSŻ do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosława Gowina w sprawie projektu punktacji czasopism i współczynnika kosztochłonności.

Od 2018 r. zmienił się sposób współpracy Towarzystwa z Adamem Puchejdą zarządzającym stroną internetową www.ptsj.pl. Aktualnie Towarzystwo finansuje zarówno miejsce dla strony na serwerze oraz domenę o wskazanym wyżej adresie. Łącznie jest to wydatek w wysokości 615 zł rocznie.

Na portalu społecznościowym Facebook działa strona Towarzystwa, która ma obecnie prawie 1000 fanów. Strona służy popularyzacji Towarzystwa i jego działalności oraz informacji dotyczących konferencji, spotkań, nowych publikacji wpisujących się w założenia działalności Towarzystwa.

W ostatnim czasie zaktualizowano na stronie internetowej adres mailowy PTSJ, który teraz brzmi: PTSJ.Sekretariat@gmail.com. Dane dostępne do strony oraz do poczty mailowej zostaną przekazane nowemu Zarządowi.

Obecny Zarząd uważa, że należy ponownie przedyskutować kwestię siedziby PTSJ oraz, co się z tym wiąże, ew. zmiany adresu korespondencyjnego oraz miejsca przechowywania archiwum Towarzystwa – tak, aby rozwiązać istniejące problemy logistyczne i komunikacyjne.

W imieniu Zarządu:

Prezes Magdalena Ruta

Sekretarz Magdalena Kozłowska

Skarbnik Marek Tuszewicki

